

דאיכא אורא מהאי גיסא ומהאי גיסא דנפיש, וכדאמרין לעיל דכל כה"ג לא הוי עומד²⁸⁸. ורב המנונא מאי קא מיבעיא ליה²⁸⁴, פי' כיון דלא אפשר דמשכחת לה בנין שיהא נקרא עומד מרובה על הפרוץ, א"כ מאי מיבעיא ליה אי חשבי ליה כסתום כולו או לא.

הכי קא מבטיח ליה כגון דאייתי מחצלת דהויא שבעה ומשהו וחקק בתוכה ג' פי' והניח למעלה ד' סתומים, ולמטה כל שהוא, ואוקמיה בפחות משלשה סמוך לקרקע, פי' 285 והד' טפחים הסתומים העמיד כלפי מעלה, דהשתא הד' טפחים העליונים אינם מתבטלין משום אורא דלעיל, כיון שהן מרובין מן האור שחתתיהן. אדרבא אותו האור שהוא ג' טפחים מתבטל, דהא איכא הכא עומד מרובה על הפרוץ מרוח אחת, ומן הרוח השני הוא שוה לו, כי אותו משהו שהוא בפחות מג' לקרקע כסתום חשוב²⁸⁶, והשתא אתיא שאלתו של רב המנונא שפיר, דהא איכא הכא עומד מרובה על הפרוץ, אלא שהוא נתון בערב.

רב אשי אמר מחיצה תלויה מיבעיא²⁸⁷ ליה. פי' שהיא גבוה מן הקרקע יותר מג', דנפקא לה מתורת לבוד, והמחיצה גבוהה עשרה והיא מרובה על הפרצה שחתתיה, וקא מיבעיא ליה מחיצה תלויה אם היא מתרת ביבשה²⁸⁸, והא מאי כל כה"ג נמי כמחיצת ערב היא נתונה, והיינו לישנא דבעיא דיליה דאמר' לעיל, אלא שלא היתה כוונתו משום גריעותא דמחיצת ערב, שאילו היה סתום למטה פשיטא ליה, אלא דין מחיצה תלויה בחורבה מיבעיא ליה, אי אמרינן גוד אחית אם לא²⁸⁹. ולפי פשוטו של לשונו של רב אשי

נראה, מדנקט רב המנונא הכי קא מיבעיא ליה, דדוקא קא²⁴⁰ מיבעיא ליה, אבל אידך פשיטא דמחיצת ערב שמה מחיצה כמחיצה שתי, או בעומד מרובה לרב הונא בריה דרב יהושע, או בעומד כפרוץ לרב פפא²⁴¹, דאי לא, מאי דוחקיה לדחוקי לישנא דבעיא דלעיל, ולאוקמה במחיצה תלויה, אלא ודאי כדאמרן, וכן פי' הראב"ד ז"ל²⁴². ובמחיצה תלויה, הא אמר לה רב לרבי טבלא שאינה מתרת אלא במים.

מתניתין. מקיפין בקנים ובלבד שלא יהא בין קנה לחבירו ג' טפחים. פי' דהוה ליה לבוד.

בשיירא דברו דברי ר' יהודה. פי' דסבר ר' יהודה דאע"ג דכה"ג מחיצה גמורה מן הגורה, דהוה ליה כאלו עומד כולו, כיון דהוי בפחות מג', אפ"ה מחיצה גרועה ושל עראי, כיון שאין בה אלא שתי בלבד, ולפיכך לא התירו חכמים לטלטל בתוכה כשהיא יתירה יותר מבית סאתים, אלא בשיירא. ומיהו עד בית סאתים התירו לאחד או לשנים, וכדאיתא בגמ' להדיא, דלא גרעא מחיצה זו שנעשית מע"ש לשם דיורין דשבת, ממחיצת תל ונקע שלא נעשו לשם²⁴³, שהתירוה עד בית סאתים²⁴⁴. ובשיירא מודה רבי יהודה שהתירו להם כל צרכן, משום (כהן) [דבדין] שיירא אוקמה אדינא דאורייתא, וכמה היא שיירא. ג' אדם לכל הפחות, כדאיתא בגמ'.

וחכמים אומרים לא דברו²⁴⁵ אלא בהווה. פי' שכן התירו אפי' ליחיד כל צרכן, ואפי' יותר מבית סאתים, דכיון שנעשו לשם כך עדיפי מקרפף שלא הוקף לדירה²⁴⁶. ואמרינן בגמ' ²⁴⁷, שלא אמרו חכמים אלא ליחיד במדבר דומיא דשיירא.

והובא בהג"א ס"ס כג. 237 לפנינו: איבעיא. 238 צ"ל: בהורבה. וכ"ה בסמוך. 239 ראה ברש"י ד"ה מחיצה שפירש: אי מבטל עומד לפרוץ שמתחתיו. ובתוס' הרא"ש תמה אמאי צריך לבטלו כיון דאיכא מחיצה עשרה, וע"ש שפי' כרבנו. 240 [צ"ל: הא]. 241 ראה לעיל הע' 233. 242 בכתוב שם והו"ד ברשב"א ור"ן, וכ"ד האשכול (אזירבך, עמ' 167) אולם ד' הרשב"א להחמיר כיון דלא איפשטא, וכ"ד בעה"מ והשלמה, וברא"ש סי' כב הביא ב' הדיעות. 243 [צריך להוסיף: דיורין]. 244 לעיל טו א. 245 כ"ה ברשב"א, ולפנינו נוסף: בשיירא. 246 פי' דבקרפף אף לרבנן מותר רק עד בית סאתים, וכמ"ש רבנו להלן סוד"ה וחכמים אומרים א' משני דברים. 247 יז א.

הריא"ז ועי' תוס' הרא"ש. 233 כן תירץ גם בתוס' רבנו פרץ (כ"י), ומשמע, דלהלכה עומד משתי רוחות הוי עומד, וכ"מ מד' התוס' בד"ה אי וכ"ה דעת הראב"ד בכתוב שם [והו"ד ברשב"א ור"ן] ואר"ז סי' קכו. וראה גם במשנ"ב סי' שסב סקמ"ד ובשעה"צ שם. 234 לפנינו ליתא כל זה. וכתב ברשב"א: ויש ספרים דגרסי אלא הא דרב המנונא היכי קמבעי ליה, ואין [לזה] צורך, וראה בדק"ס שגורס כן להלן בסמוך. 235 כפרש"י בד"ה ואוקמיה, וראה במאירי שפירש בע"א. 236 מבואר, דגם סתימת לבוד מצטרף להיות כעומד מן הצד, וכ"ג מד' המרדכי שהובא בהג"א לעיל סי' יב. אולם באו"ז ס"ס קכו כתב דשאני הכא שנעשו עומדין ע"י לבוד, ועומד על הפרוץ משתי רוחות ע"י לבוד לא הוי עומד,

אבל בישוב לא התירו לו אלא בית סאתים, כדקאמר רבי יהודה²⁴⁸.

7 ← כל מחיצה שאינה של שתי וערב²⁴⁹ אינה מחיצה דברי רבי יוסי ברי יהודה. פרישנא בגמרא דאפי' בשיירא קאמר, שלא נתיר להן במחיצה זו כל צרכן אלא ר' סאין בלבד, ואם הם יותר, גוסיף להן לפי חשבון זה, כדבעי' למימר קמן בגמ'²⁵⁰, אבל כשהם א' או שנים דלא חשיבי שיירא, לא אסיר²⁵¹ להם אלא בית סאתים בלבד. ונמצא כי ר' יוסי סבר לה כאבוח בדין יחיד, ופליג עליה בשיירא, דאלו ר' יהודה מתיר בשיירא כל צרכן ואפי' יותר מבית סאתים כדמוכח בגמ' להדיא וכדבעי' לפרושי התם²⁵², ונראה ודאי, שלא נאמרו דברי רבי יוסי ברי יהודה על דברי רבי יהודה וחכמים, דא"כ למה ליה לאורוכי לישניה, ליתני רבי יוסי ברי יהודה אומר אינה מחיצה²⁵³, אלא ודאי בעלמא איתמרא בפלוגתא זידיה ורבנן בתראי, ורבי כתבה הכא משום דידע דרבי יוסי ברי יהודה ורבנן בתראי פליגי אהדדי, ופליגי על ת"ק ורבי יהודה. והראב"ד ז"ל²⁵⁴ פירש, כי רבי יוסי ברבי יהודה בא לפרש דברי אביו, שלא תאמר שלא חלק ר' יהודה אלא בקנים או בחבלים דגריעי, בא ופירש לך שאפילו היא מחיצה של קורות²⁵⁵, אם אינה שתי וערב אינה מחיצה, ונכון הוא. ומיהו מודה רבינו ז"ל, כי רבי יוסי חולק הוא על אביו בדין שיירא, דהא בגמ'²⁵⁶ מוכח דהכי לודיא²⁵⁷ L וחכמים אומרים אחד משני דברים. פירוש, דסגי

לן במחיצה של ערב או של שתי אפילו ליחיד להתיר לו כל צרכן, ופרישנא בגמ'²⁵⁸, דרבנן בתראי לטפויי מילתא אתו על רבנן קמאי, דאפילו בישוב נתיר גם ליחיד לתת לו כל צרכן במחיצה זו, ואפי' יותר מבית סאתים, מה שאין כן לרבנן קמאי דלא שרו ליחיד אלא במדבר. נמצאת אומר כי ד' מחלוקת בדבר, לדברי ר' יהודה בשיירא כל צרכן, אבל ביחיד אפי' במדבר לא התירו אלא בית סאתים, ורבנן קמאי שרי אפילו ליחיד כל צרכן במדבר, אבל לא בישוב אלא בית סאתים בלבד. ור' יוסי ברי יהודה אפילו לשיירא אינו מתיר אלא בית שש סאין, או לפי חשבון זה, אבל לא כל צרכן. ורבנן בתראי שרו אפי' ליחיד כל צרכן, ואפילו בישוב. וכל מאי דשרו הני תנאי, והוא במחיצת של קנים או חבלים שהם בפחות מג' טפחים, או²⁵⁹ אפילו בעומד מרובה על הפרוץ לרב הונא, או בעומד כפרוץ לרב פפא²⁶⁰, לפום מאי דפרישית לעיל²⁶¹ גבי בעיא דרב המנונא. והא דנקט תנא כשהיה בפחות מג', משום דברי רבי יהודה ורבי יוסי בנו, שלא התירו ליחיד אפילו בכיוצא בזה אלא עד בית סאתים, והלכתא כותייהו בהא כדאיתא²⁶², אבל בשיירא קיימא לן כרבנן, דהא רבי יהודה בהא קאי כותייהו, וכדאיתא בגמ'. וכל מה שנתנו בסאן במחיצות אלו, ה"ה לקרפף שלא הוקף לדירה, דחד גוונא הוא²⁶³, וכן מפורש בתוספתא²⁶⁴, והכי נמי מוכח בפרק כל גגות²⁶⁵, גבי גג גדול שנפרץ לגג קטן, וכדבעי' לפרושי

248 ומיהו בשיירא אף בישוב התירו, וכמ"ש רבנו להלן יז א ד"ה איכא. 249 כג"י דק"ס וכ"ה בגמ' להלן, ולפנינו: ושל ערב. 250 ראה להלן בד"ה הוצרכו. ובחי' הרשב"א כ"כ בשם הירושלמי (פ"א ה"י). 251 [צ"ל: נתיר]. 252 להלן בד"ה גמרא. 253 בגאון יעקב כתב דאתא לאשמועינן דאפילו מחיצה גמורה כיון שנעשית לשבת בלבד אינה מתרת אלא כחבלים, וכמשמעות הרמב"ם בפט"ו מה' שבת הי"ב. 254 הו"ד בחי' הרשב"א. 255 בגאון"י דייק מזה דאפי' ברחבים ג"ט גמי, והגיה בצ"ע. ויעוין בתוס' סוכה יז א ד"ה פחות דבד' טפחים חשוב כשתי וערב, וראה גם במשנ"ב סי' שס סק"ה. 256 דאמרי' לא נצרכא אלא ליתן להם כל צרכן, משמע דלשיירא נותנין כל צרכן, וכפרש"י שם, וכן מפורש בירושלמי (פ"א ה"י): אתיא דר' יוסי ב"ר יודה בשיטת אביו וחלוק על אביו. וראה גם בדברי רבנו להלן יז א ד"ה רישא ובחי' הרשב"א

כאן. 257 כ"כ גם הרשב"א. אולם צע"ק לשון הראב"ד (שהובא ברשב"א שם): דלא שרי אלא לפרש דברי אביו. משמע דמדין כבוד אב אינו יכול לחלוק, וראה בתוס' ב"מ ד ב ד"ה אין שכתבו דאין לחוש לכך, והיינו משום דהוי שלא בפניו וכמ"ש בט"ז ובאור הגר"א יור"ד סי' רמ סעיף א. 258 יז א. 259 [צ"ל: ה"ה]. 260 פי', דקאי נמי אמתני' דלעיל טו ב ולא יהיו פרצות יתירות על הבנין, וכ"כ הרשב"א בעבוה"ק ש"ג, ג. ובגאון יעקב תמה ע"ז מד' הירושלמי, וראה גם במשנ"ב סי' שס סק"ג. 261 בד"ה גמרא. 262 צ"ל: כדאיתא בגמ' (יז א). 263 כ"כ רשב"א ור"ן, וכן ביאר בקרב"ג אות נ מש"כ הרי"ף והרא"ש בסוגיין: מחיצה שתשישה לאויר [וכ"כ ר"ח כאן]. וראה מש"כ בזה בתוספת שבת סי' שס סק"ד. 264 פ"ב ה"ג והובא גם ברשב"א ור"ן, וראה מש"כ בזה הגאון. 265 להלן צג א: ג' קרפפות זה בצד זה וכי' נעשה כשיירא

התם²⁶⁶ בס"ד או נקט²⁶⁸ כו שלא התירו א ברבים מותר צרכן לרבנן וו שאין נותנין ל האיפכו²⁷¹ ב דבהיין דלא כ ארבעה²⁷² דנ היוצאת בארי ובירוש'²⁷⁶ ג עשרה ויש ש אלף כמחנה בעשרה כיון ודוקא במחננו כלום, והיינו בו עד השתא גבי סופה שה תפטר להתני אוהלין שבב שבשיירא צו הירוש' וגורס ובמחנה צרי ונותנין להם 267 טו א. יח א ועוד. מאי שנא יח בחידושו דה ברייתות דאמ שבת בתוכם, צרכו. ובחי' ז בזה, ע"ש. ו דמתניתא דא דלא כרבנן. אלו להלן יז ראשונים שכ רי"ד, ולפנינו דיני מחנה, מהא דפריך דתקנת יהוש נסתפק בזה | ראה מדלקב ביוצאת למי חולין קה א ז במגיד משנה אפילו שלא נט"י, ועיי"ש

5

ומה שהביא שם ראייה מעירובין כ"ה א' סמך מחיצה למחיצה פחות משלשה טפחים כלבוד אלמא לבוד להחמיר, יש לומר דלאו מתורת לבוד, אלא בטל הוא ולא חשיב, עיין רש"י שם ור"ה הוא נפקא עשה כלומר, ויש פוסקין כרב שימי בר אשי, אף על גב דלא קיימא לן כן. ובסימן ש"מ"ה [סעיף ז] פחות משלשה טפחים לבוד, משמע אף בממשי, עיין ב"י שם ועמוד ד' ר"ה ומ"ש אפילו בהיזמי והיני וצואה, ובהא דשבת ד' [ע"א] וזרק ולא נח על כל שהוא פחות משלשה טפחים כו'. ולפי זה לחי רחוק פחות משלשה טפחים מכותל וביניהם קרש מעצי אשירה, יש אומרים דפסול דממשי הוא, ואף על גב כשרוף דמי לענין שיעור, מכל מקום ממשי הוא דלא אמרין לבוד, ועיין מ"א כאן [ס"ק] ה' וסימן תר"ל בט"ז [ס"ק] ב"י, ואם כן אם עומד שם עצי אשירה גרע טפי, ועיין תוספת שבת כאן אות ח' ועיין מ"א [סימן] תרכ"ז אות ו' והנה לבוד הנה מחיצה גמורה מן התורה להתחייב הזורק שם, ולקולא גם כן, ומדרבנן גרוע מקרי כבסימן ש"ס עיין מ"א [ס"ק] א' ב', ויש לומר הגריעותא שתי בלא ערב או להיפוך, הא כל שיש שתי וערב יש לומר אפילו נזע קנים פחות משלשה טפחים וקנה אחד בראשם לבד ערב הנה מחיצה מעליא, ואף יותר מבית סאתים מהני בהוקף, וכן בערב לחוד כאותן לט"י"ש המחוברים בתיירות בארבעה קונדיסים, וצ"ע. עיין סימן שני"ח סעיף ו' בלבוש לבוד "למעט" האויר יותר מבית סאתים לא אמרין, ועיין אליה רבה שם [סי' ט]. צורת הפתח מבואר דינו בסימן ש"ס סעיף י' וכאן סעיף כ"ו. ומשמע אפילו עשה מעצי אשירה כשר, דאין צריך שיעור כלחי. ומה שצריך לקבל דלת קש [סימן] שסב סעיף יא, ואפר אין דאוי לכך, מכל מקום שרי, עיין תוספת שבת אות ט' [ת] הביא דברי התוספות [עירובין פ, ב ד"ה אבל] בסולם של אשירה ואי"ה יבואר לקמן [אות ה]. ועיין תוספת שבת בסימן ש"ב אות כ"ה אי צריך ארבעה טפחים בצורת הפתח, ויבואר אי"ה בט"ז אות י"ט. ודע שאני מסופק [ב] בצורת הפתח אי הנה מחיצה דין תורה ולחייב הזורק בחוכו בנעץ ארבעה קונדיסים ועליהם צורת הפתח, אז"ל צורת הפתח מהני להחיר כרמליה ופרצה יותר מעשר, דמן התורה הנה מחיצה, משום הכי מהני צורת הפתח, ועיין סימן תר"ל סעיף ב' וסעיף ג' משמע צורת הפתח לחוד לא מהני לטובה, ובסעיף ו' נעץ ארבעה קונדיסים משמע אף הניחה למעלה קנה עליהם דלא מהני, ועיין מ"א [שם] אות ט' כל מן התורה הנה מחיצה בטובה מהני נעץ, משמע מינה לבאורה צורת הפתח לא מהני רק בכרמלית וכדומה, הא למהויר רשות היחיד גמור על ידי צורת הפתח לא, וצ"ע טובא. עיין סימן שני"ו [סעיף א] במילא [א] במילא [א] בעודי פתחא י"ש, יש לומר צורת הפתח לא מהני שם כל שרחב יותר משלשה טפחים, ועיין סימן שס"א במ"א [ס"ק] ד'. ועיין תוספת שבת כאן [ס"ק ט] בצורת הפתח אי בעינן רחב ארבעה טפחים או אף פחות, ואי"ה באות י"ט בט"ז יבואר עוד * : (ב) חצור. עיין ט"ז. ההפרש במבוי ובין חצר עיין סעיף כ"ו, ומבוי דניתר בלחי או קורה הרבה תנאים צריך, אלא בחצר כל שארכו יתר על רחבו בתנאי זה לבוד די בלחי או קורה, עיין סעיף כ"ו, ולכן נקט הפרש מרובע בחצר: (ג) טפה. עיין ט"ז. פירש דברי המחבר תחור בכאן ממה שכתב בב"י, וסובר דבנשאר בכותל בעינן טפה מכאן ומכאן, ובסעיף ד' בלחי בכותל רביעי בעי טפה. ובלבוש [סעיף ב] כתב כאן שני משהוין, וכן כתב באר הגולה [אות ה], משמע על כבוד האורה דעתו כן. ובאמת צ"ע, כי הב"י בספר הארוך הביא דברי התוספות יו"ד א' ד"ה ושני, והביאו בסעיף ד' בלחי, ומשם למדה, והתוספות בחצר כתבו דבריהם, אם כן הוא הדין חצר צריך שני טפחים. ועיין אליה רבה [ס"ק] ב'. ושוב ראיית בתוספת שבת אות ד' עמוד בזה:

מחצית השקל

אפשר דמיירי שהחצר רחב באמצע כו' דוקא כהאי גוונא צריך תיקון, והא לדעת המקשן חצר ומבוי שוין (וכן הוא לחירוף בתרא) ובשניהם אין צריך תיקון, אלא דהתוצן הראשון כי היכי דלא יחלוק שמואל עם רב אחלוי, מצד הכרח חילק בין חצר למבוי, ואם כן די לנו מה שהכריחנו ההכרח דהיינו כשהחצר רחב באמצע כו', דכהאי גוונא מיירי שמואל דהא מיירי בדופן שבעה, ולא סגי שיסתום שלשה ומשהו דאו יהיה רחב באמצע שבעה טפחים ואצל הפתח ארבעה טפחים פחות משהו, לכן צריך תיקון, אבל כשכולו אינו רחב ארבעה טפחים נשאר סברת המקשן חצר ומבוי שוה ואין צורך תיקון: כמו שכתב סעיף ב"ה. במבוי בכל ענין, כן אפשר נאמר בחצר כשכולו אינו רחב ארבעה טפחים: (סי' ב) כ"ה שהוא. אפילו פחות מאצבע. והוצרך לומר כן, דבעירובין וד. [ב] תנן דלחי סגי בכל שהוא, ושאל הש"ס כמה הוא כל שהוא, ומסיק אפילו כחוט הסרבל, וכתב במרדכי [שם יז] תנן בשם מהר"ם דשיעור חוט הסרבל הוא כעובי אצבע, אלא שכתרומת הידן סימן ע"ד כתב דלא בעינן עובי אצבע אלא בלחי, אבל בצורת הפתח שני הקנים שמהצדדים אפילו כל שהוא ממש סגי (ומה יצא ההנה רמ"א סעיף ו' אפילו לחי מסיד סגי, ע"ש). והרב ב"י כתב, מודסתא הפוסקים משמע דטבירא להו דחוט הסרבל לאו דוקא, אלא כל שהוא ממש ואין לו שיעור כלל, וכן משמעות השו"ע שסתם: (סי' ג) קשר כו'. בראש אין צריך שיהיה קשור כו'. והיינו דרך כל שכן, דשם על כרחך מיירי בלא הודיעו, דאם לא כן אסור דהוה ליה כעושה מחיצה בשבת (או מטעם אחר) כמו שכתב מ"א שם ס"ק י"א. ואפילו הכי אין צורך מישור

שפג א אין, עיין מ"א. וצ"ל רבה הקשה עליו ב"ה ג' דבסעיף כ"ה במבוי אין צריך תיקון ליש אומרים, מה שאין כן סמך אף ליש אומרים נעץ תיקון. כל שרחב שלשה טפחים. ועיין תוספת שבת אות ה' ונעירובין י"ב א', יע"ש. ויש לומר דהמ"א כתב מסבירא דנפשיה כן, וכן כתוב בתוספת שבת, דכי אמרין כנצל נעץ תיקון נפחות מארבעה טפחים שרחב שפנים יותר, אבל אם אין כלל החצר רחב ארבעה טפחים כולי עלמא מודים דאין צריך תיקון בחצר, וכל שכן מבוי דקיל יותר ככלל המבוי אין רחב ארבעה טפחים, דגם דיעה ראשונה [גם] מודה דאין צריך תיקון. ויהיה הפירוש מה שכתב המ"א כמו שכתוב (בשכ"ח) [בסעיף כת], היינו מה שכתב המ"א שם אות כ"ט ועשה כלומר, מבוי שאין רחבו שלשה טפחים לומר פתחו, דאלו כל המבוי אין רחוב נפחות מארבעה טפחים מודה דיעה ראשונה דאין צריך תיקון. ויש לומר מה שכתב המחבר אפילו אין ארבעה כפסלה כיון שהוא כמילואו, משמע מה שכתב בנכחול משהו מצד אחד ד', וכשיש יותר מארבעה טפחים צריך שני פסין כל אחד טפה, וצ"ע גם כן * . גם מה שכתב ופסלו אין כפסלה ארבעה טפחים מה רבוחיה, דמבוי נמי פסק בסעיף כ"ה כן. והטור [עמוד נט] דנקיט כן, סוכה בסעיף כ"ה [עמוד נט] דמבוי נפחות מארבעה טפחים אין צריך תיקון, ופסק למוקד מנייה הא אין נכחמו ארבעה אין צריך תיקון, ועיין ז"ע: ב' ב' שדורא. עיין מ"א. ולא נעץ כחוט הקרב. ועיין ט"ז אות ה' בשם מהר"ם, יע"ש: ג קשר. עיין מ"א. ועיין תוספת שבת [סימן] ז' דיש לומר כאן אפילו הודיעו שמה ישכח וילך, ושמה לפי שעה כו', וכאן נקשרו מערב שבת מיירי ומשום הכי שרי. ואם עשה לחי נשבת עיין סימן שס"ב סעיף ג', ואי"ה יבואר לקמן עוד: ד' א. עיין מ"א. ובסימן שס"ב היינו דלי נעץ יצא מנכחל המחילה, הא לכו היי יש לומר דכשר כמו (ר"ה) [צורת הפתח] כנצל [סעיף טו נהנה]. ועיין מ"א [סימן] שס"ב אות ח'. ועיין תוספת שבת כאן אות ט' ונע"ו [ס"ק] ד' דקיד ממוי וטמיו כותל מני קלי, דסמך לכולל, ועיין מה שכתבנו נע"ו מזה. מה שכתב המ"א (נפסק) [נפסק] ו' העירובי כו', עיין סימן שס"ה סעיף ז' וסימן שט"ז סעיף ב' לענין שבת הואיל והומרה הותרה, ומיני טוב לשבת לא אמרין הואיל והומרה הותרה דשמה שתי קדושות הן. ועיין סימן מקי"ח במ"א אות ג', יע"ש:

כי אם לפי שעה אין צריך קישור אפילו לא הודיעו, כנזכר לעיל דאין אדם הולך בשעה מועטת ממקומו אלא לצורך, מה שאין כן כאן שצריך שיעמוד שם כל השבת לכן בעינן קשור: (סי' ד) א"ה כו'. מצאתי כתוב כו' אם כן יום א' היל. ר"ל. ממה נפשך על כל פנים יום אחד חול, דאי יומא קמא עיקר ושני חול, ניהו דמיירי שם בהאי עובדא בנדון דאמרין שבת הואיל והותרה הותרה, כגון בעיר המוקפת חומה וכדאיחא לקמן סימן שס"ה סעיף ז', מכל מקום הלא לא הותרה רק לאותו שבת כיון שהותרה בכניסת שעה, אבל לא הותרה בשבת הבא, ואם כן הבא כיון דמפסיק יום חול בין יום טוב לשבת הוי כמו לשבת הבא דלא אמרין הואיל והותרה הותרה. אלא אפילו תימא דיום ראשון חול (אבל אין האמת כן, דבקיאינן בקביעא דירחא וירמא קמא עיקר ולא עבדינן יום שני אלא משום מנהג אבותינו), נפסק ביום חול: אלא אפילו כו' אפילו הכי אמור דיום טוב ושבת שתי קדושות כו', כצ"ל, ותיבת דשמה טעות סופר הוא, דקיימא לן ודאי שתי קדושות הן, ולא אמרין כיון דהותרה הותרה אלא עד תשלום אותה קדושה, וכן הוא להדיא לקמן סימן תש"ז [סעיף א] דודאי שתי קדושות הן, ואם כן אפילו לפי האמת דידעין דיומא קמא עיקר דבקיאינן בקביעא דירחא מכל מקום לא אמרין הואיל והותרה ביום ז' הותרה גם בשבת כיון דשתי קדושות הן. ודע דלפי דברי מ"א אם נפסק ביום ראשון דיום טוב לא אמרין ביום שני הואיל והותרה הותרה לדברים שאין בהם צורך כלל, דשנא יום ראשון חול ושני יומא. ואפילו רשוי ניהו וזרייה טול ראשו

- ג] ראה עוד חט
- ד] עיין צלחור הו
- ה] [סעיף י' ד"י
- ו] שמה דכבר נח
- ז] הראשונים. ועיין ש
- ח] סימן עקר [סעיף
- ט] איש עירובין סימן
- י] וסימן עד [ב]
- יא] נראה ד"ל *
- יב] משמע בלשון ביא
- יג] ה"ל שהיה, ו
- יד] כ"כ תוספת
- יט] ו' וחזו נפס
- כ] עיין ש"ח האלף
- כא] אי"ח סימן קפר
- כב] ועיין ש"ח מהרש
- כג] סימן ע"א ד"ה ו
- כד] צפוני נבחר
- כה] הנפס "כ"ד תלמי
- כו] שם "כ"ד תלמי
- כז] נראה לי דה"ל
- כח] הקדוש, דמיבא ראי
- כט] ואינה כמילואה אין
- ל] וכן הוה נכב ו
- לא] ע"י ב' כל פסלה יצא
- לב] חלומה מומר מפ
- לג] דמשק:
- לד] וכן מבוחר להלן כ'
- לה] גופף נמהדורה
- לו] אולם
- לז] "לגשמייה ממחול רבי
- לח] הוא במקור הדין
- לט] יהונתן [עירובין ג,
- לך] וכן העתי
- לם] עמוד ט' ד"ה ומ'
- לנ] כשמו ממנהדורת
- לס] הנפס
- לט] המנהדורות כלל
- לא] חוקן ע"פ
- לב] המוספות שם
- לג] חוקן ממנהדור
- לד] וכן הוא נט
- לה] גוסף
- לו] דהרפאלט מנ'
- לז] חוקן ממנהדור
- לח] ויש לציין דט
- לט] דהרפאלט מק"ב ה
- לך] חזיה ו:
- לם] סי' זה הוא נט
- לנ] אמ"ח מנ"ח. וכדפ
- לס] רק לין אות:
- לט] חוקן ממנהדור
- לך] מ"ס:
- לם] חוקן נמהדור
- לנ] מקמ"ה ולמבער
- לס] בדט"ח חיקנו ע"ש
- לט] שכתבו סימן שס"ב
- לך] ו"ה במקור
- לם] חוקן ממנהדור
- לנ] חק"ע:
- לס] וכן הנהי מקן
- לט] אמנם מחלתי השקל!
- לך] "חמדי":

השבת נגד - סעיף א
 מהצד פריצתו
 הוציא מנהל ארון ריון האל
 חנוך יבואר

עומ"ר מבי לדין חשיב עומד, אבל אי פרוץ כעומד מבי לדין, ע"כ יותר בדין פרוץ כעומד כדמוכח בסוגיו, ובסי' ד' לא נחבנו כן, אבל כשכוינו לסוגין אי"ל לי' לישב בענין אחר.

(ג) ט"ז ב' ה"ל מחילה שהגדיים בוקעין, והא דלא מוכח מה דלא סגי בעומ"ר שהרי בשתי שרינן עומ"ר אף דגדיים בוקעין, משום דודאי לא דמי ערב לשתי לענין עומ"ר, שהרי גובה י"ט בערב, הוא במקום גדרת הרוב של שתי, ופי הכי דלא שייך לצלולי מגדירות רוב בשתי ליכא לצלולי מיי"ט גובה בערב, ומנהו מספקא לי' לכל פרוץ המוקף בעומ"ר חשיב כעומד אף במקום דבעינן שיעור כדאמר י' ב' לענין טור העסקלא, ומיהו כיון דעיקר שיעור המחילה של גובה י' הוא על הארץ ולא באויר, הלכך פסיקא לי' דכל שגובהו מן הקרקע ג"ט כיון דסמוך לקרקע און מחילה ויש בקועה בלי עיכוב, ודאי חסר עיקר הגוף מחילה, אלא דלכתי מבעיה לי' בליכא בקיעה ואיכא מחילה על הארץ, אלא שחסר צאמלעיתיה.

שם בגמ' ר"א אמר מחילה חלויי קמבעיה לי' כו' קל הוא שהקילו במים, נראה דבחורבא בליכא בקיעה קמבעיה לי' וכיון דאיכא גידולא ג', דאי באיכא בקיעה לא שרינן במים כדמוכח שבת ק"א ב', וכ"כ דהיינו דקאמר לי' קל הוא שהקילו במים, ז"ל. דהא בסוגיא י"ב א' מוכח דבמים הקילו, ולא ביבשה אף באופן שזה, ונראה דמדאוריתא ודאי לא קמבעיה לי' דלא חשיב מחילה חלויי אלא לענין להקל בעלמול כרמולת קמבעיה לי' כמו במים, ולפי"ז ע"כ בליכא עומ"ר קמבעיה לי' אלא באיכא מחילה י' במק"א, אלא שהיא חלויי [ועי' לעיל סי' ד' ס"ק י"ז דנכספקו אן בעינן האי עומ"ר כלו בתוך י"ט] דאי בעומ"ר מהני לרי"א כמש"כ הרא"ש.

(ג) ט"ז ב' ברם כך אמרו כו' נראה דדוקא באופן דכלא לצוד הוי פרמ"ר, אבל אי הקנים רחבים ג', וכן נחבילים אן איכא עומד הי' טפחים בעובי החבלים חשיב מחילה מעליה, ומותר ליחיד כל לורכו, וכ"כ בחי' סוכה ט"ז ב' י"ז א', דהיכי דאיכא ד' עומד לא חשיב מחילה שתי, ואף אם בסוכה בני ד' עומד דוקא וכמש"כ ר"ן שם, [עי' לעיל סי' י"א] מיי"ט לענין שבת נראה דבעומ"ר סגי אף דליכא עומד ד', ואף אי ליכא עומד ג', [ולענין כלאים מסקינן דלרבנן בשיעור עומד ג' חשיב עומד אליבא דרבא, ועי' בחי' רע"א וי"ד סי' רל"ן] וכש"כ באיכא עומד ד' והשאר בלבו, אבל אי השאר יותר בעומ"ר כ' צמי"ט סי' ש"ס סקי"ג בשם הגא"י בשם רשב"א וריב"ז"א דדינן כמחילות הגרועות, ודלא משמע כן דעת הפוסקים, ונראה דמודים רשב"א וריב"ז"א באיכא ב' דפנות שלמות.

ובמש"כ דבעומ"ר בערב שרינן גם ליחוד, יש לפרש לי' השו"ע שס"ב ס"ע דפרוץ כעומד מותר בערב, והמה צ"ב צמי"ב צב"ל שם דלא מש"ל האי דינא יעו"ש [עי' לעיל סי' ד' סקי"ט ע"ז י"ז י"ח].

כ' צמי"ב ש"ס סי"א צב"ל ד"ה כגון, בשם תו"ש, דחס יש ג' מחילות מעולות, סגי ברוח ד' בשתי לצד או ערב לצד, ומסתבר עממי דכל שיש במחילות המעולות כדי שיעור רביי, חשיב לעולם כניה סתמים לענין תיקון רוח ד', דעיקר החילוק בין סתמים ליתר מסתמים הוא בעיקר חשיבות הביקף, אבל כשכבר נעשה הקיפו במחילות מעולות אלא דלריך תיקון רוח ד' מתקנת חכמים, צ"כ לא שייך לחלק בין תיקון מוקף סתמים ליתר מכלן, ויש לעי' בחיקון פרטא יתר מיי' ב' דהפנות או מהני כיון דאיכא עומ"ר במחילה מעליה וכן מהבנר.

כ' צמי"ב שם סקי"ה בשם תו"ש, דמוקף יתר מסתמים ליחוד, אע"ג דהוי כרמולית, און להו"א ממנו לכרמולית אחר, כיון דהוי רבי"י מבי"ח, והאי עממא לא מברעא שהרי ג' מחילות הוי רבי"י מבי"ח לדעת תו", ומיי"ט מותר להו"א ממנו לכרמולית כמבואר בחי' שבת ע' א' ד"ה אע"ג, וכ"כ המ"ב צב"ל כו' שמי' ד"ה ומותר [עי' לעיל סי' ב' ס"ק י"ח].

(ד) ט"ז ב' מחי' כל מחילה שאינה של שתי ושל ערב אינה מחילה דברי ריב"ז ורבי"א א' מבי דברים, כנר

נחבאר בסקי"ג לעיקר. מחילה של שתי שנחלקו בה הוא במחילה שרובה אורר אלא דמחכשתה עיי' דין לצוד, וא"כ הוי לי' לריב"ז למומר דכל מחילה שאין קנים העומדים מרובין על האויר אינה מחילה להחיר כל לורכן אלא דאשמעינן דאף ברובה אורר פעמים דהוי מחילה מעליה, וכיון דהקוף נחבילים ובקנים דאע"ג דכל דברי ח"ק דשנה מקופין נחבילים לחוד ובקנים לחוד, ואמר ריב"ז דהרובהו בעינן, וזכו דאמרי רבנן נחבילי אחד מבי דברים שמעינן מנה דריב"ז בשתי וערב, שיש בכל אחד מהן דין מחילה עיי' + לצוד קאמר, והלכך לדין ציחיד לא יחבינן כל לורכו עד דאיכא שתי וערב, שיש בכל אחד מהן דין לצוד, וכן לרבי' בישוב, זה דלא כהפ"מ"א שצ"ד דבקנה אחד של ערב הנתון במחילה של שתי, + וכן לרבי' חשיב מחילה של שתי וערב, שזה חמור מאד, ובכל ערב איכא לעולם שתי נחבילים ע"ג קנים, ובמ"ב ש"ס צבע"א חות ב' דהחיק דברי הפ"מ, וא"ל לעשות מזה שום סניף להקל, והיכי דאיכא חבלים וקנים, א"ל שיכוונו עינין זכ צ"ב, אלא אף במורחוקן זמ"ז פחות מני' נראה דחשיב כמחילה אחת, ואפשר דאם הי' טפחים שתי וערב סגי מדין פרוץ כעומד בערב, ומותר אף ליחיד בישוב, ואף אם למטה סמוך לארץ הוא שתי לצד, כיון דאין צוין הקנים ג' וליכא בקיעה גדיים, ונראה דאם העמוד קנים הרבה עד שגמלא קנים נגד כל אורר שבין הקנים כזה ק"ט) וכן סמוכין בפחות מג', לא חשיב כמחילה של שתי, אע"ג דיש אורר ציניבן, כיון שאין למקום המוקף אורר מגולה לחו"א לו, והלכך קמה קצרה וציבולות מקופות אותה דאמר לעיל ע"ז א', דאין נותנין אלא צ"ח סתמים משום דלא הוקף לדירה, אבל בבוקף לדירה כה"ג לא חשיב מחילה של שתי, ומותר אף ליחיד כל לורכו, וכן הו"א דאין המיי"ט שם י"ל נמי כה"ג, א"ל בעומ"ר, א"ל דאיכא ענפים שתי וערב בכל טעם המחילה, וכן י"ל צ"ב דעושה סוכתו בין האולנות כו', והלא צ"ב דפנות דערינן לא מהני לצוד, וכמש"כ לעיל סי' י"א, וע"כ י"ל דאיכא ענפים שתי וערב, ומכני גם בסוכה, וכמש"כ שם, א"ל י"ל דאיכא ד' עומד במק"א, א"ל כל דאיכא עומד ד' צמ"ש ז"ט סגי וכמש"כ סי' י"א, ואפשר דבעומ"ר סגי כל שהאורין פחות מג' וכמש"כ שם, וכ"ז כשהענפין נתונין שתי למחילה הסוכה, אבל אם נתונין ערב נראה דלא מהני עומד ד' במק"א אלא בסוכה גבוהה י', אבל בגבוהה מני' נראה דלא מהני מהללה ד' גבוהה מן הארץ פחות מג' ולמעלה ממנה קמה כל שתי בפחות מג', דלכתי אינה אלא מחילה של ערב, מיהו איך גוני מש"ל גם צנתונין ערב, וכשיהי' ז"ט עומד בתוך גובה י', א"ל בעומ"ר והשאר לצוד סגי.

(ה) כ' הרא"ש דקיי"ל בעומ"ר בערב הוי עומד, ונראה דאפי' לא הוי רק עומ"ר בשתי, וצ"ב רוב העומד לא הוי עומד י"ט גובה אלא רוב הערב סגי, ולא שייך צ"ב לירוף הפירות של שתי ושל ערב, ואפי' אי רוב הערב נעשה ע"ז לצוד כשר, ויש לעי' בכותל ו' טפחים, העמוד קנה מכלן בסוף הכותל וקנה כנגדו בסוף הכותל, ועץ מסמרים ארוכים טפח וז' שלישי טפח, וקבען בקנה בפחות מג' זמ"ז, דגמלא דיש כ"ן דופן טפח וז' שלישי טפח, וכן בקנה כנגדו, אי השבינן לאויר ג"ט פחות שלישי כלצוד, [למ"ד עומ"ר מבי לדין לא מהני, וכן יש להסתפק בכותל ד' ומסמרים ארכין חצי טפח ומשכו כה"ג דליכא עומ"ר אף צירוף העומד מבי לדין] דאפשר דאין שייך לצוד אלא כנגד עובי המסמרים, ולא כנגד אורר שביניבן, ומיהו אי צמ"ש ו' טפחים העלווים יש חבלים מקנה לקנה פחות פחות מג' בין חבל לחבל, וז' טפחים הטהוונים קבע מסמרים בקנים על צוור האנור, נראה דחשיב עומ"ר בערב אע"ג דסמוך לארץ אורר יודון בעומ"ר כדאמר ע"ז ב', הני מילי היכי דאיכא אורר ג' על ג' מרובעים דאיכא בקיעה גדיים משא"כ דהא, א"ל אי לא נחשב לחותו אורר ג' טפחים פחות שלישי כלצוד לכתי ליכא בקיעה וייתר בעומ"ר, והלכך באיכא חלונות צדופן משולשין כזה ק"ט) כיון דאין צ"ב כדי לרבע ג' על ג' יודון כלצוד, דאף אם לא נחשב לצוד לאמנע האויר שיש לו רחב אורר ג', צמ"ש ע"ז כפי שיעלה ההשגון, וארץ

מעקה סורגים

74 יב. מעקה סורגים של מרפסת (העשוי מברזלים שתי), י"א שכיון שיש בו שני ברזלים ערב האוחזים את המעקה למעלה ולמטה, נחשב לדופן גמורה, וכשר אף בשלש דפנות²¹, וי"א שגם מעקה זה דינו כדופן גרועה וכשר רק בארבע דפנות²². ולכן נכון להוסיף חוטי ערב

קנים שתי. והקשה המ"א (ריש סימן תרל) שהרי לדינא אין חילוק במחיצות לשבת בין שתי לערב, ומדוע שנחלק לגבי סוכה, וכן מבואר ברש"י (ו. ד"ה דופן) על הדין של דופן שבת כדופן סוכה שאף בחבלים של ערב כשרה, ומה שכתבו התוס' שם בתחילת דבריהם ושמה סלקא דעתך לחלק בין שתי לערב, היינו רק לסלקא דעתך אבל לדינא לא מצינו חילוק.

וכל הדוחק של המהרש"א בתוס' הוא לשיטתו שלש מחיצות של לבד כשרות, אבל למ"א וסיעתו שיש חילוק בין ארבע דפנות לשלש דפנות אתי שפיר דברי התוס' שבשלש מחיצות פסול כיון שנחשב למחיצה גרועה, שהרי לפי חכמים (עירובין שם) לא התירוהו אלא בשיירה, ואין לתמוה על כך שבמקום אחד הזכירו התוס' את המ"ד שאין מתירים ליחיד ובמקום אחר את המ"ד שאין מתירים לשיירה, שלמעשה לשניהם אין להחזיר בסוכה. ולפ"ז למאי דנקטו הרבה פוסקים כמגן אברהם אין נפק"מ בין דופן קנים שתי לדופן חבלים ערב שבשניהם כשר בארבע דפנות ופסול מדרבנן בשלש דפנות.

אתי אוירא דהאי גיסא. וכשעושה בארבע דפנות קנים או חבלים שכיניהם פחות משלשה טפחים, כשרה, ואין לומר שהקנה או החבל מתבטלים משום דאתי אוירא דהאי גיסא ודהאי גיסא ומבטל ליה לקנה, שבלבד אין אומרים שהאוויר מבטלו, כמבואר בהיקף חבלים ערב לשבת (עירובין טז:), וכ"כ התוס' (יז. ד"ה בפחות) שלבוד עושה את המקום כסתום ואין אומרים שהאוויר יבטלו, ואף שבתוס' (ז. ד"ה עושה בחירוצם השני) כתבו שקנה מבטל ליה אוירא, היינו כשאין למקום שם מחיצה, אבל אם יש לו שם מחיצה, אין האוויר מבטלו (עי' מהרש"א על התוס' יז: שם מה שביאר בתוס' ז. שם). [נ. ב. כל המבואר בסעיפים אלו שניתן לעשות דופן ע"י לבד הוא מצד הדין, אבל המנהג לכתחילה לעשות שלש דפנות שלמות ללא עצות של לבד או צורת הפתח כלדעיל סעיף ב'].

75 21. כן דעת הפרי מגדים (מ"ז ריש סימן שסג), והביאו השער הציון (סימן שס סק"ג), ואף שסיים בצ"ע כתב הכף החיים (סימן שס אות ג) שזהו בערב אחד, אבל בשנים או שלשה נקרא מחיצה גמורה.

22. כן דעת החזו"א (סימן עה סק"ד וסימן עז סק"ד), והוסיף שאין לעשות מסברת הפמ"ג אפי' סניף להקל.

ובשבט הלוי (ח"ז סימן מו) תלה את מחלוקת הפמ"ג והחזו"א בשיטות הראשונים מהו הטעם שקנים וחבלים נחשבים למחיצה גרועה, שלפי המבואר בריטב"א (עירובין טז: ד"ה בשיירה), רבינו יהונתן (ד: ד"ה מקיפים) וגאון יעקב (שם ד"ה והרמב"ם) קנים וחבלים נחשבים למחיצה גרועה לפי שהיא עראית ואינה חזקה ובריא, ואינה יכולה לעמוד הרבה, ולפ"ז מסתבר כפמ"ג שאם היא חזקה ע"י הברזלים שלמעלה ולמטה אינה נחשבת למחיצה גרועה. אולם בראב"ד שהובא בריטב"א (עירובין טז: סד"ה כל) מבואר כחזו"א, שכתב שם שאפי' מחיצת שתי של קורות אם

בין הברזלים לדופן גמורה

קנים ערב שכיניהם דופן שנעשת טפחים, י"א בשלש דפנות בארבע דפנות

אינה שתי וערב, אינה נמועיל לעשותה חזקה. למחיצה גרועה, והרי כמשום שהחבלים אינם שכתב בסעיף הבא. ולו ודברט אם המחיצה בא

23. שאם גם בין קני לבד ע"י דינו כדופן גמור ברוב הדופן ואין בחלק סעיף יט, ובתנאי שאותו שבעה טפחים לשתי רז

דופן קנים שתי, ודופן ע"י סק"ד שנחשב מחיצה המחיצות סמוכים זה ל לחזו"א שהסיבה שמחי וא"כ אם יש מחיצת ע לפמ"ג שנחשבת למחי ערב שהרי גם כעת הי אינה נחשבת למחיצת

אמנם מעקה של מרו ובין לחזו"א, שלפמ"ג ולמטה והוא חזק, ולח בפחות משלשה טפחי

24. כן דעת הפרי מגו המחוברים ביתדות בד דפנות.

25. כן הדין לחזו"א

ספר ז' 213

ברג"ל 213 33 עמ"ס

בין הברזלים שביניהם פחות משלשה טפחים, שאז לכו"ע יחשב לדופן גמורה הכשרה אף בשלש דפנות²³.

קדשים ערב שביניהם לבד

יג. דופן שנעשתה מקדשים חזקים ערב, שביניהם פחות משלשה טפחים, י"א שכיון שהם חזקים נחשב לדופן גמורה וכשרה אף בשלש דפנות²⁴, וי"א שגם זה נחשב לדופן גרועה וכשרה רק בארבע דפנות²⁵. ולכן נכון להוסיף חוטי שתי בין הקדשים שביניהם

אינה שתי וערב, אינה מחיצה, והיינו שמחיצה כזו נחשבת לגרועה כיון שנראית כפרוצה, ולא מועיל לעשותה חזקה. אמנם מה שהקשה החזו"א (סימן עז סק"ד) א"כ מדוע מחיצת ערב נחשב למחיצה גרועה, והרי כל ערב עומד על קנים שהם שתי, כבר הרגיש בזה הפמ"ג וכתב שזה משום שהחבלים אינם חזקים, ואה"נ אם יתן שם עצים לערב אינה מחיצה גרועה לדעתו (כפי שיחבאר בסעיף הבא). ולדינא כתב בשבט הלוי (שם) שראויה דעת הפמ"ג לצרפה לעוד ספק, ובפרט אם המחיצה באופן ובמין החזק ביותר.

23. שאם גם בין קני השתי וגם בין חוטי הערב הארוגים עמהם אין יותר משלשה טפחים, לכו"ע דינו כדופן גמורה (חזו"א סימן עה סק"ד וסימן עז סק"ד). ואף אם יארוג חוטי ערב רק ברוב הדופן ואין בחלק הפרוץ יותר מעשר אמות, כשרה, מדין עומד מרובה על הפרוץ (כדלהלן סעיף יט), ובתנאי שאותם מקומות הארוגים בשתי הדפנות הם סמוכים זה לזה כמין ג"ם לאורך שבעה טפחים לשתי רוחות, שהרי שתי דפנות צריכות להיות עריבן (כדלהלן פרק י סעיף יב).
דופן קנים שתי, ודופן חבלים ערב, הסמוכים זה לזה פחות משלשה, כתב החזו"א (סימן עז סק"ד) שנחשב מחיצת שתי וערב וכשרה, ואף אם לא ארג חוטים אלו בתוך השתי, כל ששתי המחיצות סמוכים זה לזה בפחות משלשה, דינה כמחיצה גמורה. ויש מקום לומר שזהו דוקא לחזו"א שהסיבה שמחיצת קנים וחבלים נחשבת למחיצה גרועה היא משום שנראית כפרוצה, וא"כ אם יש מחיצת שתי וערב סמוכהים בפחות משלשה אינה נראית כפרוצה וכשרה, אבל לפמ"ג שנחשבת למחיצה גרועה משום שהיא חלשה, לא מועיל לעשות קני שתי סמוך לחבלים ערב שהרי גם כעת היא חלשה, ואפשר שלדעתם רק אם יארוג שתי בתוך הערב מהני, שאז אינה נחשבת למחיצת לבד כלל וצ"ע.

אמנם מעקה של מרפסת הסמוך לתריסים הפתוחים ערב כשר בשלש דפנות בין לפמ"ג ובין לחזו"א, שלפמ"ג נחשב המעקה עצמו לדופן גמור כיון שיש בו שני ברזלים למעלה ולמטה והוא חזק, ולחזו"א אף שנחשב לדופן קנים, הרי הוא מורה שאם יש ערב סמוך לשתי בפחות משלשה טפחים, הו"ל מחיצת שתי וערב וכשרה.

24. כן דעת הפרי מגדים ושער הציון (הובאו לעיל הערה 21) וז"ל וכן בערב לחוד כאותן לטי"ש המחזברים ביתדות בד' קונדסין עכ"ל, ולדעתו הם כשרים לכתחילה לדופן סוכה אף בשלש דפנות.

25. כן הדין לחזו"א (הובא לעיל הערה 22).

סימן מו

ב"ה, כבוד הה"ג המופלג ירא ושלם וכו' ר' פנחס אליקים קארנפעלד שליט"א עה"ת ועבודה תמה באנטווערפען יצ"ו.

אחדשה"ט וש"ת באהבה,

יקרתו קבלתי, ואם כי לא ידעתי אכנהו - וגם מאד טרידנא אשיב בקוצר אמרים הנוגע להלכה:

א

הנה כבודו נ"י הניע לפני מש"כ הפמ"ג זמ"ז אור"ח ריש סי' שס"ג בכללי לבד וז"ל: והנה לבד הוה מחילה גמורה מה"ת להחייב ג"כ ומדרכנן גרועה מקרי כבש" ש"ס וכו', וי"ל הגריעותא שמי בלא ערב או להיפך הא כל שיש שמי וערב י"ל אפילו נעץ קנים פחות מג"ט וקנה א' בראשם לבד ערב הוה מחילה מעליא ואף יותר מבית סאתיים מהני ובהוקף וכן בערב לחוד כאותן לט"ז המחוברים ביתדות בד' קונדסים וז"ע. ע"כ. ובחזון איש עירובין סי' ע"ז ד', אחרי דהוכיח לדרכו דכדי שיהי' בגדר מחילה מעליא בעינן כל המחילה שמי וערב ולא כגוי בחד ערב וכולו שמי והביא דברי פמ"ג הנ"ל ודברי שעה"צ סי' שס"ג שהעתיק דברי הפמ"ג, וקיים הגאון חזון איש דאי אפשר לעשות מזה שום קניף להקל, וכ"ת שאל אחי העני הלכה כדברי מי.

וב"ת העיר עוד ממש"כ בס' כף החיים סי' ש"ס אות ג' בשם ס' פת"ע דאם היתה מחילה של שמי ונתן זה ב' או ג' בערב וכן בערב ונתן ב' או ג' בשמי הוה מחילה גמורה, וכ' דהגם דפמ"ג הניח בל"ע היינו בחדא של שמי אבל בב' וג' שפיר נקרא מחילה גמורה, ע"כ. ובסוגיין בזה דקאמר משנתינו עירובין ט"ז ע"ב מקיפין שלשה חבלים זה למעלה מזה פרש"י ע"ג יתדות סביב וכו', ומזה העיר כב', הרי דאע"ג דהחבלים דהיינו הערב מונח ע"ג יתדות שיש להם דין שמי ואעפ"כ נקרא עדיין מחילה גרועה ומותרת רק בשפירא, וזה דלא כפמ"ג, וזה כדנקט החזון איש בלשונו דבכל ערב איכא לעולם בע"כ קצת שמי ואעפ"כ נקרא מחילה גרועה דלא כפמ"ג, וכ"ת נכנס צפרצה לחוקה לת' דמיירי באופן שיש קנים ויתדות יואלים והם ארוכים יותר מג' טפחים מקני שמי דא"ל לזרף קני שמי צפ"ע, ולדרכו מש"כ רש"י יתדות אינו ר"ל יתדות תקועים בדרך שע"ז מונחים החבלים, אלא יתדות תקועים בקנים, אלא שהקנים רחוקים מהחבלים. **ובבמה"כ** כמה דחק עלמנו להוציא הדברים מפשוטן, וז"ל המוספתא פ"ב דעירובין צדיני שפירא, אלא אם רצה מביא יתדות שהן גבוהות עשרה טפחים ומשקטן בדרך. ומביא שלשה חבלים וכו' ומקיפה להן בחוץ וכו' ע"כ, הרי ברור מתוספתא דהני יתדות היינו קני השמי שזריכים מכ"מ להחזיק חבלי הערב הם תקועים בדרך, וברור דלשון רש"י נלקח מתוספתא הנ"ל, וא"כ הרי איכא שמי מן הנדדים מלבד הערב ואעפ"כ נקרא מחילה גרועה, ודלא כפמ"ג לכאורה,

וז"ל המאירי במשנה הנזכרת מקיפין ג' חבלים זה למעלה מזה, פ' שפירא זו שחנחה בצקעה מחירים להם להקיף צקעה גדולה במחילה גרועה כמו שיהיו נועלים פסים לכל רוח ויקיפו שלשה חבלים וכו', ע"כ. הרי דאיירי בצפנים גמורים בזויות ואעפ"כ כיון דעלמא המחילה הוה רק חבלי ערב עדיין נקרא מחילה גרועה וכ"ז מורה כהחזון איש ודלא כפמ"ג.

ולכאורה יראה בעניי דעלמא ב' ספרות אלה של הפמ"ג והחזון איש, תלויים בטעם משנתינו דמ"ט הוה שמי בלא ערב וערב בלא שמי מחילה גרועה - דרבינו יהונתן בעירובין שם כ' שכשהיא עשו' משמי וערב היא חזקה ובריאה ויכולה לעמוד הרבה, אבל מחילה של שמי בלא ערב כגון מחילת הקנים או של ערב בלא שמי כגון מחילת ג' חבלים אינה מחילה וכו', עכ"ל.

למדתי מזה דדעת ר' יהונתן דהגריעותא של מחילות אלה אינו צמה דיש פרוץ מרובה מלמעלה עד למטה אויר המפסיק בין הקנים זאת אומרת מנד הלכות מחילה אעפ"י דאיכא לבד, דס"ל לרבינו יהונתן כיון דסו"ס דין לבד עושה כסמוס, הרי אין בזה ריעותא, אלא הגריעותא באיכות המחילה שהיא חלשה ואינה יכולה לעמוד הרבה.

ובריטב"א עירובין שם אחרי שנו"נ בקושיא דלמה הזכיר ר' יוסי ב"ר יהודה כל מחילה של שמי וערב אינו מחילה כיון דקאי על דברי ר' יהודה אביו שמה דבר, והביא ע"ז לשון הראב"ד וז"ל: והראב"ד וז"ל פ"י שלא תאמר שלא חלק ר' יהודה (על החכמים שם) אלא בקנים או בחבלים דגריעי, בא ופ"י לך שאפילו היא מחילה של קורות אינו מחילה ונכון הוא ע"כ, וצ"אור הדברים דאם אנו נוקטים הטעם דהגריעותא הוא מנד חולשת המחילה יש באמת מקום לומר דדוקא קנים וחבלים שהם חלשים, לא כן קורות או ברזלים תקועים בדרך שעושים מהם מחילה לדורות, וטעות זה הי' מקום להכניס בדברי ר' יהודה, לזה קמ"ל ר' יוסי ב"ר דאפילו קורות, ור"ל דאין הטעם באמת משום חולשת המחילה, אלא מכח דין מחילה כיון דרוב אויר מפסיק (אעפ"י דאיכא לבד) ולזה אין נפ"מ בין מחילה חלשה או חזקה.

ב. והשתא מש"כ בס' כף החיים בשם ס' פת"ע (שלא נמצא אמתו) דמחילות גמורות לא בעינן שמהי' כל המחילה שמי וערב אלא אם הי' של שמי ונתן זה ב' או ג' בערב כדי לחזקה מקרי גמורות, הנה לשון כדי לחזקה ברור שהבין כן מדברי רבינו יהונתן הנ"ל דטעם גריעותא אינו מפאת עמם האויר המפסיק אלא מפאת חולשתה וזה מתוקן ע"י ב' או ג' של ערב כדי לחזקה.

איברא, כ"ז לרבינו יהונתן, אבל להבנת הראב"ד והריטב"א דהתסרון מנד האויר לא יועיל זה דסו"ס רוב המחילה פרוצה באויר (של לבד), והפמ"ג י"ל ג"כ ע"ד הנ"ל אלא דס"ל דכבר בחדא של ערב לחזק קני השמי כבר יא מגדר מחילה גרועה.

ש"ת שג"ל ה"ו חלק שבי
הר"י ב' שפירא ה"ו וז"ל צ"ב

מהם גויים - מהם בני צרית - חלק מהם בע"צ עמס חלק מהם שוכרים, וכיון שצגויים כה"ג לר"ך להשכיר עפ"י המצואר ריש פ' הדר ונשו"ע שם ס"א, אלא שאתם מניחים כלים במרתף הבית משנה לשנה, ואין כב' יודע אם המרתף שייך במיוחד לדירה שלכם, מכ"מ יש לכם רשות להשתמש במרתף, ויש עוד חדר כביסה ומכונית כביסה שיש רשות לכל הדיירין להשתמש בהם.

ורצצה כב' להחיר עפ"ו ואין הגוי אוסר טוב, ולפי דעמי אין שום היתר עפ"ו, כי מה שאתם משתמשים במרתף אין זה מוספת נתינת שאילת מקום כי זה זכות כל השכנים ואתם כאלה מהם, ואם היו הבית שייך לגוי אחד בלבד או אפילו לכמה גויים, ואתם הייתם תופסים שלא ברשות המקום ששייך לשאר הגויים - אפילו צוה היינו צאים למה שמסופק הגאון מזון איש וי"ע עירובין ס' י"ט ס"ק ט', שז' דאפשר דאם עושים לפעמים תשמים בחצר דבצר שאין העכו"ם חייב להניחם צוה מחמת השכירות, מיהו אינו מקפיד עליהם דבצר היו כשאלו לו מקום לאנוחי צ"י מידי ומערבין ביניהן וא"כ לשכור, ע"כ.

דהטעם דכ' זה רק דרך אפשר, כי סמימת הש"ס וההלכה מורה דדוקא אם נתן הגוי רשות, וטעמא נמי איכא בדבר, דהא היתר צוה שעי"ז נעשה כשכירו ולקיטו של גוי, ואין מסתבר כלל שעי"ז נעשה תשמים בחצר בלי רשות אלא שהגוי שותק שיעשה עי"ז כשכירו ולקיטו של גוי, אם לא שעכ"פ נתקשר עם הגוי מדעתו שנעשה שואל ממנו המקום, וע"כ קשה לי לסמוך על קולא זו בלבד, ולא טוב עשה בעמ"ס שערים מצוינים בהלכה ס' צ"ד ס"ק ט"ו שהעתיק דין זה בשם החזון איש להלכה פסוקה, ולא הזכיר והתעלם שהחזון איש כתבו רק דרך אפשר.

ובגדרין של כב' ממילא לא שייך כל זה. זה הנלענ"ד בהלכה זאת.

אלא דעדיין עומד נגדנו לשון התוספתא כנ"ל, דגם בשיש יתדות להתזק החבלים מ"מ נקרא מחינה גרועה, ולולא דמסתפינא אמיינא דגם מזה אין ראייה גמורה נגד הפמ"ג, דהא התוספתא לא איירי אלא דערב בלא שתי לא משכחת לה דהיינו דעשה יתדות בצרבע פינות ההיקף והיקף זה היקף גדול הוא יותר מבית סאתים, ודבר ידוע הוא כי אם עושים רק ד' יתדות צפינות ושמים עליהם קציב ג' החבלים עדיין אין צוה שום חיזוק מחינה בשטח גדול כנ"ל, רק אם ישימו בכל זד של מחינות הנ"ל שתי אחת או שתיים, ומזה לא מיירי לא רש"י ולא התוספתא ולא המאירי, (וקצת אני מסופק לדרכו של רבינו יהונתן דגריעות המחינה מחמת מולשתה אם לדרכו הכל וקנה דוקא נקטה משנתנו דהם דברים חלשים בטבעם, אבל קנה ברזל או קורה מהני לדדי' כאשר הרגיש באמת הראב"ד או דל"ש גם לרבינו יהונתן), ומה שהכריח החזון איש שיטתו מדאמר ר' יוסי צ"י כל מחינה שאינה של שתי וערב אינה מחינה, ולא קאמר כל מחינה שאין עומד מרובה, אלא דאשמעיעין דאף ברובה אור פועמים דהו מחינה מעלייתא כגון דהקיף בחבלים וקנים, דאע"ג דכל המחינה חלונות חלונות חשיב מחינה מעלייתא, והיינו דרבי"ז שב על דברי ח"ק לאשמעינן דעכ"פ שתי וגם ערב צעינן אלא דגם צוה איכא רבותא כנ"ל, את"ד החזון איש ומזה דחה דברי הפמ"ג בעיקרו, הנה המעיין בריב"א יראה דהראשונים לא פירשו כן דברי רב יוסי צ"י ולדבריהם עכ"פ לא מוכרח הדיוק שיוצא לפי דרכו של החזון איש ז"ע.

סו"ד אעפ"י שבדברי הפמ"ג הם חידוש בהלכה, וגם הניח בעלמו הדברים בנ"ע, מ"מ אין לדחות דרך זה במחיי ידים, דראויים הדברים לזרפם עכ"פ לעוד ספק, בפרט אם המחינה באופן ובמין החזק ביותר, זה הנלענ"ד צוה.

הכ"ד ידירכם דוש"ת מצפה לרחמי ה'.

סימן מז

סימן מח

ב"ה, ה' חיי תשמ"ח לפ"ק. כבוד ידידינו המופלג בתורה ויראה רבי יששכר דוב שוארץ לאי"ט.

אחדשה"ט ורש"ת באהבה, **זה** מכבר קבלתי מכתבו היקר, ואשר שאל צמה דמצואר בש"ס עירובין ס"ד ע"א ונשו"ע אור"ח ס' שפ"ב ס"ג, אם אינו רוצה להשכיר יתקרב לו א' מצני החצר עד שישאל לו רשות והא לו רשות להניח שום דבר, הו"ל כשכירו ולקיטו, ומשכיר שלא מדעת הגוי, ולדעה שניה נשו"ע א"צ אפי' להשכיר אלא נותן עירובו ודיו, והוא דעת רבינו ירוחם וטור. **ושאל כב',** לפ"ו נקין ששוכרים דירה צבית בן כמה קומות - אשר ישנם בכל קומה ג' דירות

בס"ד, יום ב' ואתחנן, ו' אב בין המצרים תשמ"ו לפ"ק, פו אוברנאו ע"י לוצרן יצ"ו כבוד בני יקירי וידיד נפשי מאד נעלה בתו"י, ר' מרדכי אלימלך וכל הנלוים אליך לטובה וברכה לאי"ט.

אחדשה"ט. **ואשר** שאלת בני חב"ד במימרא דר' יצחק בסוכה כ"ו ע" ור"ה ט"ו ע"ב דחייב להקביל פני רבו ברגל מד מדוע את הולכת אליו היום, לא חודש ולא שבת, וכתבתם שאלות: א. איך ילפינן מכלן יו"ט, הא חודש ושבת כ' - ה אין לשוקן מדויק, דבזה י"ל דילפינן יו"ט מק"ו, אלא דו כוונתך צמה שהקשו כל המפרשים דכיון דחודש ושבת כת

ה. ה. ה. ית. ית. ג. ה. ת. ה. גון. ים. ה. ה. ה. ה. ה. ה. וזכר. ערב. יצ. אמר. גלים. זניה. זעם. וומר. זלים. ה'. זפילו. אלא. (צוד. (שלא. בעינן. ון צה. חזקה. א אינו. נתוקן. טב"א. א רוב. ע"ד. י כבר.

לב א ב ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

רבינו הגאון... פחות מן המעשר... וכן נראה שיש להוסיף...

אבות ומוצא... וכן נראה שיש להוסיף... וכן נראה שיש להוסיף...

אבות ומוצא... וכן נראה שיש להוסיף... וכן נראה שיש להוסיף...

אבות ומוצא... וכן נראה שיש להוסיף... וכן נראה שיש להוסיף...

אבות ומוצא... וכן נראה שיש להוסיף... וכן נראה שיש להוסיף...

פחות משלושה... וכן נראה שיש להוסיף... וכן נראה שיש להוסיף...

פחות משלושה... וכן נראה שיש להוסיף... וכן נראה שיש להוסיף...

פחות משלושה... וכן נראה שיש להוסיף... וכן נראה שיש להוסיף...

פחות משלושה... וכן נראה שיש להוסיף... וכן נראה שיש להוסיף...

פחות משלושה... וכן נראה שיש להוסיף... וכן נראה שיש להוסיף...

פחות משלושה... וכן נראה שיש להוסיף... וכן נראה שיש להוסיף...

פחות משלושה... וכן נראה שיש להוסיף... וכן נראה שיש להוסיף...

פחות משלושה... וכן נראה שיש להוסיף... וכן נראה שיש להוסיף...

פחות משלושה... וכן נראה שיש להוסיף... וכן נראה שיש להוסיף...

פחות משלושה... וכן נראה שיש להוסיף... וכן נראה שיש להוסיף...

פחות משלושה... וכן נראה שיש להוסיף... וכן נראה שיש להוסיף...

יותר אינה מחיצה גמורה עכ"ל. וכפ"ז מכלאים הל"ט"ו
כתב וז"ל: גדר שהוא גבוה עשרה טפחים כו' הרי זה
מותר ליטע כרם בצדו מכאן וירקות בצדו מכאן עכ"ל.

ב דין בדירת הסוכה. דין זה מיוחד לסוכה
ובחלות שם דירת הסוכה, כי בפחות מעשרה בגובה
הסוכה יש פסול של דירה סרוחה וכדלקמן (דף ד.) —
היתה גבוהה י' טפחים והוצין יורדין לתוך י' סבר אביי
למימר אם חמתם מרובה מצלתם כשרה. א"ל רבא, הא
דירה סרוחה היא ואין אדם דר בדירה סרוחה, עכ"ל.

ובכך יתיישב שינוי שבמשנה עירובין ממשנתנו
כאן. במשנה שלנו נקבע הדין שגובה עשרה מעכבת
בהכשר סוכה מיד אחרי שהובאה המחלוקת בין הת"ק ור'
יהודה בשעור עשרים בסוכה. לעומת זאת בריש מסכת
עירובין (ב.), במשנה הראשונה שם, הובאה המחלוקת
בין הת"ק ור' יהודה בנוגע לשעור עשרים בהכשר המבוי
בשבת, אבל המשנה אינה מזכירה שיש צורך בשעור
עשרה בגובה המבוי אע"פ שזה בודאי מעכב.

וי"ל שהמשנה בעירובין השמיטה דין שיעור
עשרה בגובה המבוי כי הוא דין במחיצות בכל התורה
כולה, ואינו דין מיוחד בהכשר המבוי. והואיל וכבר הובא
בהרבה מקומות שגובה עשרה טפחים הוא שעור בחלות
שם מחיצה בכהת"כ השמיטה המשנה שם בערובין דין
זה. ברם בסוכה, גובה י' מהווה גם דין מיוחד בחלות שם
דירה בסוכה ובהכשרה, לפיכך הביאה המשנה במס'
סוכה. (עיי' בשעורים לקמן עוד בענין זה כמו (ד.), (י.).)

שם. במשנה — סוכה כו' ושאינה גבוהה עשרה
טפחים כו' פסולה עכ"ל. כבר אמרנו ששעור עשרה הוא
דין במחיצות הסוכה, בפחות מעשרה טפחים אין מחיצות
הסוכה כשרות. גם בשבת — בקביעת חלות השם של
רשות היחיד — מעכב גובה עשרה במחיצות.

אעפ"כ נ"ל דיש כאן שתי הלכות נפרדות.
הראיה לכך, מהא דאיתא לקמן (ד:) וז"ל: היתה פחותה
מ"י טפחים וחקק בה כדי להשלימה לעשרה, אם יש
משפת חקק ולכותל ג' טפחים פסולה פחות משלשה
טפחים כשרה כו' הכא לשוויי לדופן פחות משלשה
טפחים אין אי לא לא עכ"ל. מהגמ' יוצא שאין לצרף

גובה עשרה במחיצת הסוכה אלא כשכל השעור מצטרף
בפחות משלשה טפחים, כלומר, שהמרחק בין שני חלקי
המחיצה הוא פחות משלשה טפחים. וכבר תמהו על כך
בחוס' (ד:) ד"ה פחות, וז"ל: וא"ת בפ"ק דשבת (דף ז:)
גבי בית שאין תוכו עשרה וחקק בו להשלימו לעשרה,
אמאי לא מחלק כי האי גוונא אם יש משפת חקק ולכותל
שלשה טפחים, וי"ל דלא דמי רשות שבת שהיא למנוע
רגל רבים לסוכה דבעינן מחיצות סמוכות לסכך עכ"ל.

בביאור דבריהם נ"ל, שהתוס' מחדשים שקיים
חלוק בין מחיצות השבת לבין מחיצות הסוכה. במחיצות
השבת אין צורך שתהיה חפצא של מחיצה אחת. גם
בהרבה מחיצות קטנות הרחוקות זו מזו נעשה המקום
המוקף מבפנים רה"י. דין העשרה במחיצות השבת איננו
דין בחפצא של המחיצות, אלא בחפצא של מקום המוקף
במחיצות. לפיכך, כשהמקום מבפנים מוקף בגובה י' ע"י
מחיצות רבות קטנות הריהו רשות היחיד, אע"פ שכל
המחיצות הקטנות המקיפות רחוקות הן זו מזו ואינן
מהוות חפצא דמחיצה אחת בתוך שלשה טפחים. מאידך
בסוכה הוכשר הסכך רק על ידי מחיצה שיש בה שעור
עשרה בעצם החפצא של המחיצה. בסוכה לא נאמר
שעור העשרה בהיקף המקום אלא בגופן של המחיצות.
ולכן מחיצות קטנות רחוקות זו מזו אינן מצטרפות
לשעור עשרה, כי רק כשהן סמוכות תוך שעור לבד
מתקיים חפצא של מחיצה אחת גבוהה י' והסכך הוכשר.

היוצא מזה, דשאני שעור גובה העשרה בשבת
מבסוכה. בשבת נאמר השעור לענין הקף מקום, אבל
בסוכה השעור נאמר בחפצא של המחיצה.

לאור יסוד זה מתלבנות הרבה הלכות כפי
שיתבאר:

א פסק הרמב"ם (פ"ז משבת הלי"ב — י"ג)
וז"ל: בכל עושיין לחיים כו' ואפילו באיסורי הנאה
עכו"מ עצמה או אשרה שעשה אותה לחי כשר, שהלחי
עביו כל שהוא, גובה הלחי אין פחות מעשרה טפחים
רחבו ועביו כל שהוא. בכל עושיין קורה אבל לא באשרה
לפי שיש לרוחב הקורה שיעור, וכל השיעורין אסורים מן
האשרה, עכ"ל. דעת הרמב"ם דלחי של אשרה כשר אבל
קורה של אשרה פסולה דכתותי מיכתת שעורה. והראב"ד

רשימות שיעורים גמראו 4 בארץ סולוביץ. צ"ל
(כ"ט א) 4. גמראו 4. כ"ט א. ר"י כ"ט א.

הרב ברוך חיים סיימאן
ראש ישיבה

76
לכבוד מורינו הרה"ג ר' יעקב דוב
מנדלבוים שליט"א לאות הכרת
הטוב בהיותו מדריך תלמידים
בישיבתנו חמשים שנה ע"פ רוח
מסורת אבותינו מדור הישן ע"י
ידיעותיו הרחבות בתורה ובספרי
הראשונים והאחרונים. יה"ר שיתן
לו הקב"ה בריאות כדי שימשיך
בעבודתו הקדושה עוד הרבה שנים.
L

בענין דפנות הסוכה

א. חילוק בין שבת לסוכה

77
איתא בגמ' (סוכה ד.ד-ד:) סוכה שאינה גבוהה עשרה טפחים וחקק
בה כדי להשלימה לעשרה, אם החקק בתוך ג' טפחים לכותל הסוכה כשרה.
אמנם, אם המרחק ג' טפחים או יותר הסוכה פסולה. התוס' (ד: ד"ה פחות)
מביאים דברי הגמ' בשבת (ד:) שאומרת שבית שאין תוכו עשרה טפחים
וחקק בה כדי להשלימה לעשרה טפחים המקום נעשה רשות היחיד. התוס'
מעירים שהגמ' בשבת אינה מחלקת בין חקק תוך ג' טפחים לכותל לחקק
יותר רחוק מזה ומשמע שבכל ענין המקום נעשה לרשות היחיד.

כביאור החילוק כתבו התוס' שבשבת רשות היחיד הוא מקום שרגל
הרבים נמנע מללכת בתוכו ולכן לא הוצרך החקק להיות סמוך לכותל כיון
שסוף סוף אין בשטח זה דריסת הרבים: אמנם, בסוכה צריכים שהמחיצות
יהיו סמוכות לסכך. בתוספת ביאור הדברים שמעתי ממו"ר הגר"צ שכטר
שליט"א בשם הגרי"ד סולוביצ'יק זצ"ל שיש הבדל יסודי בין כותלי שבת
הנקראים מחיצות לבין כותלי סוכה הנקראים דפנות. מחיצות שבת מטרתן
לעשות הבדל בין המקום המוגדר לחוצה לו. לפי זה מובן שכל הכותל לא
צריך להיות חטיבה אחת ויכול להיות עשוי מכמה חלקים שאינם בתוך לבוד
כיון שהם מהווים הבדלה בין המקום המוגדר לחוצה לו. אמנם, כותלי הסוכה
נקראים דפנות. כל דופן צריך להיות חטיבה אחת ולפיכך צריכים שיהיה כל

קובץ מיוש. גורג
ג'ג. צחק - חוקרת געני"ח
ישיר רבינו. צחק אלאן

חלקי הדופן בתוך לכוד.

עפ"י הנ"ל הוסיף הגר"ד סולוביצ'יק זצ"ל לחלק בין דפנות הסוכה שנעשו מעצי אשירה שפסולות לבין מחיצות שבת שנעשו מעצי אשירה שעושות את המקום שהן מקיפות לרשות היחיד. חילוק זה נאמר עפ"י דברי הגר"ח זצ"ל (הל' שבת פרק יז הל' יב, יג) שמסביר שהדין של כיתותי מיכתת שיעוריה נאמר רק במקום שצריך שיהיה שעור בחפץ עצמו כגון קורה של אשירה שפסולה מטעם זה לשיטת הרמב"ם. אמנם, מצד אחר פוסק הרמב"ם שלחי של אשירה כשר כיון ששיעור של עשרה טפחים שנאמר בו אינו שיעור בעצם החפצא של הלחי אלא הוא שעור בהגדרת המקום שסמוך לו. לכן יש לחלק כנ"ל בין דפנות הסוכה ששיעורן מתורת עצמן לבין מחיצות שבת ששיעורן רק משום השטח שהן מקיפות. (עיין בכל זה בספר רשימות שיעורים על מס' סוכה עמ' ז, ח להגר"ד סולוביצ'יק זצ"ל שנרשמו ע"י הרה"ג ר' צבי רייכמאן שליט"א).

L

74 ב. מגו דהויא דופן לענין שבת

איתא בגמ' (סוכה ז.ז:) סיכך ע"ג מבוי שיש בו לחי או ע"ג פסי ביראות כשרה. הסבר דין זה מבואר ברש"י (ז: ד"ה פסי) עפ"י הסוגיא שאע"פ שסוכה צריכה להיות עשויה לכל הפחות מדפנות במספר שתים כהלכתן ושלישית אפילו טפה, בשבת מכשירים סוכה כזו משום שאמרינן מגו דהויא דופן לענין שבת הויא דופן לענין סוכה.

עיין בקבא דקשייתא לבעל החלקת יואב (קושיא פט) שהביא דברי הגמ' (ביצה יב.) שיש ערוב והוצאה ליו"ט. ומבואר בראשונים שההיתר של מתוך רק נאמר בדברים שהם לצורך יו"ט קצת, והוצאה שלא לצורך כלל אסורה (עיין רש"י יב. ד"ה אלא שהוצאה שלא לצורך כלל הוא אסור מדרבנן ועיין בתוס' שם ד"ה ה"ג שהוא מדאורייתא). עפ"י כל הנ"ל הקשה למה ההיתר של מגו דהויא דופן לענין שבת וכו' רק נאמר בשבת שבתוך סוכות ולא ביו"ט ראשון של סוכות שבו ג"כ שייך לומר מגו דהויא דופן לענין יו"ט להתיר הוצאה שלא לצורך כלל הויא דופן לענין סוכה.

החלקת יואב (שם בקושיא פט) הציע תירוץ שבעל המימרא של

המגו במס' סוכה הוא רב ב"ה במס' ביצה (יב.) ש: בפשטות שהרי לא שייך שיטת רבה. לפי השבון ביו"ט באמת הסוכה תהיה אמנם, החלקת ד"ה יש אומרים) שמוכזי ביו"ט שגם רבה מסכים להוצאה במשנה זו. לפי ביו"ט. דברי רבה הנ"ל והוצאה ביו"ט אינה למן מוחלטת שב"ה סוכרים משום אין עירוב והוצא מתירין רחיצה מוכח שגב

אמנם, דברי ה לכו"ע. שיטת הרמב"ם ב"ה אינו משום מתוך אי לפי דברי הר"מ אין הוכו הוא משום אין ערוב ו התירוץ הנ"ל של הקבא ז ראיתי בספר ק דקשייתא להרה"ג ר' דו (סי' לה) תירוץ כנ"ל. בכ אג"מ ח"א סי' קעט). א שליט"א, וז"ל י"ל כיון נוגע למעשה בעירוב ליו את ההיתר מה שנוהגין ב נראה שכוונתו שכיון שכ אלא בהוצאה של שבת ניכר. בהוצאה של יו"ט במקרה נדיר של הוצאה

המגו במס' סוכה הוא רבה (עיין בהגהות הב"ח ז-ז): ורבה הרי מבאר דברי ב"ה במס' ביצה (יב.) שאין עירוב והוצאה ביו"ט. לפי"ז הקושיא מתורצת בפשטות שהרי לא שייך מגו ביו"ט כיון שאין אסור הוצאה ביו"ט כלל לפי שיטת רבה. לפי חשבון זה יוצא שלפי מה שאנו פוסקים שיש אסור הוצאה ביו"ט באמת הסוכה תהיה כשרה ביו"ט ראשון ג"כ מטעם מגו.

אמנם, החלקת יואב דחה תירוץ זה עפ"י דברי הרשב"א (ביצה כא: ד"ה יש אומרים) שמוכיח מהמשנה (כא:): שב"ה מתירין להחם חמין לרגליו ביו"ט שגם רבה מסכים שההיתר של ב"ה הוא משום מתוך שהרי אין שייכות להוצאה במשנה זו. לפי זה גם רבה סובר שב"ה פוסקין שיש עירוב והוצאה ביו"ט. דברי רבה הנ"ל (יב.) ששיטת ב"ה מבוססת על הדעה שאין עירוב והוצאה ביו"ט אינה למסקנה. רק ר"ל שממשנה זו בלבד (יב:) אין הוכחה מוחלטת שב"ה סוברים שאומרים מתוך, שהרי אפשר לומר שב"ה מתירין משום אין עירוב והוצאה ליו"ט. אמנם, מהמשנה שמבואר (כא:): שב"ה מתירין רחיצה מוכח שגם המשנה הראשונה (יב.) טעמה משום מתוך.

אמנם, דברי הרשב"א בהבנת המשנה (כא:): ושיטת רבה אינם לכו"ע. שיטת הרמב"ם בפירוש המשניות (כא:): הוא שההיתר רחיצה של ב"ה אינו משום מתוך אלא משום שכל הנאת הגוף נכללות בתוך אוכל נפש. לפי דברי הר"מ אין הוכחה כלל שדברי רבה (יב.) שסובר שההיתר של ב"ה הוא משום אין עירוב והוצאה לשבת אינם למסקנה. לפי"ז חוזר וניעור התירוץ הנ"ל של הקבא דקשייתא שרבה הוא לשיטתו.

ראיתי בספר קבא דקשייתא (ספר של ליקוטי תירוצים על הקבא דקשייתא להרה"ג ר' דוד אברהם מנדלבוים שליט"א) שהביא שהעמודי אור (סי' לה) תירץ כנ"ל. בספר הנ"ל הביא עוד כמה תירוצים לקושיא זו. (עיין אג"מ ח"א סי' קעט). אחד התירוצים שהביא הוא מהרה"ג ר' אייזיק אזבנד שליט"א, וז"ל י"ל כיון דאמרינן מתוך וכו' וצורך היום קצת סגי, כמעט אינו נוגע למעשה בעירוב ליו"ט, ומיגו בעינן דבר הנרגש וניכר שהוא הגורם את ההיתר מה שנוהגין בו כדופן לענין שבת, בזה לא פלוג לענין סוכה עכ"ל. נראה שכוונתו שכיון שמגו מציא דופן הלכתי יש מאין לא נאמרה הלכה זו אלא בהוצאה של שבת שאסורה לגמרי וממילא היתר המחיצה של שבת הוא ניכר. בהוצאה של יו"ט שרוב אופני הוצאה מותרים בלי מחיצה, והאיסור רק במקרה נדיר של הוצאה שלא לצורך כלל, ממילא היתר של המחיצות אינו

ניכר. ענין זה הוא כעין הסוגיא (ד:) שיש ענין של מחיצות ניכרות. אע"פ שיש מה' תנאים בענין זה אפשר שדופן שנעשה ע"י מגו גרע טפי וצריך יותר היכר. L

ג. סוכה שאינה ראויה לשבעה

בנוגע לסוגיא הנ"ל של מגו דהויא דופן וכו' הקשו האחרונים איך יתכשר סוכה ע"ג פסי ביראות מטעם מגו והוי הסוכה הזו רק כשרה בשבת שבתוך סוכות ונמצא שאינה סוכה הראויה לשבעה, ומבואר בגמ' (כג:): שצריכים סוכה הראויה לשבעה. הגמ' שמה אומרת שאפילו ר"מ שמכשיר סוכה ע"ג הגמל זה רק משום שמדאורייתא מחזא חזי אבל הוא גם מסכים שצריכים סוכה הראויה לשבעה.

הרש"ש (ז. ד"ה סיכך) טוען שבאמת פסי ביראות הם דפנות שאינם ראויות לשבעה. אמנם, אם המגו מכשיר פסול בדופן מחמת חסרון בעצם שיעור הדופן ק"ו שהמגו מכשיר את החסרון של אינה ראויה לשבעה בדופן. אמנם, אפשר להעיר שאדרבה הדין של מגו רק מועיל לדמר שכשם שהמקום מוקף לגמרי לענין שבת ה"ה שמוקף לענין סוכה. ענין של אינה ראויה לשבעה הוא פסול בעצם הסוכה (ולא בדפנות - כמבואר לקמן מהמרחשת) ונשאר במקומו אפילו במקום מגו.

המרחשת (סי' ט' אות ח') מבאר בענין אחר שכאשר הדפנות אינן ראויות לשבעה כגון בסיכך על גבי מבוי הסוכה כשרה. הלכה זו של ראויה לשבעה אינה שייכת לדפנות לחוד. הדין של ראויה לשבעה הוא פסול שצריך לכלול הסכך ג"כ כיון שנלמד מן הפסוק חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים ומבואר בראשונים שיעקר הסוכה נאמר ע"ש הסכך. העיר לי ירידי הרב ר' צבי הררי הי"ו שכוונת המרחשת הוא שסוכה ע"ג גמל יש בו חסרון שאינה ראויה לשבעה גם מצד הסכך שנבנה במצב שא"א ליכנס תחתיו כל שבעה ומפני כך אינה משמשת כסכך לגבי ישיבת הגברא. L

המשנה בדרך כדברי המשנה הוא שכי וכו' אינם פסולים לדפו בהגהות אשר"י פ"ק ושמוכית מן הפסוק "וס לא יכולים להשתמש הארץ. (עיין בבכורי יע להיפך שעושיין דפנות בדפי הרי"ף) עפ"ז נ לדפנות אינה מתירה לו וחבילי-עצים שהוזכרו נ

עיין בטור (סי גדילתן וכמו שמצינו ל הדפנות כשרות מכל דו יתכן שצריכות להיות ד גרע משימוש בדבר ש שדברי היש מדקדקין ו מגדולי קרקע וממילא לענין דינא כתב הב"ח נפש יחמיד כדברי האור

אמנם, הבכור מבואר במשנה (כד:): כשרה. הרי מבואר לד כשר הוא לדפנות וממי ודלא כהאור זרוע. ראי ישעי' שכטר שליט"א הריטב"א (יא: ד"ה היכ טומאה ואין גדולו מן ו של מחובר שלכאורה ני הגמ' פסול תעשה ולא כ

ד. וכולן כשרות לדפנות

74 המשנה בדף יב. אומרת שכולן כשרות לדפנות. פרש"י שהכוונה בדברי המשנה הוא שכל הפסולים ששינינו לגבי סכך כגון דבר המקבל טומאה וכו' אינם פסולים לדפנות. אמנם, האור זרוע (ח"ב סי' רפט אות ב' ומובא בהגהות אשר"י פ"ק סי' כד) הביא דברי הירושלמי (סוכה פ"ק הל' ו') שמוכיח מן הפסוק "וסכות על הארון את הכפורת," שדופן קרוי סכך וממילא לא יכולים להשתמש בדופן העשוי מדבר המקבל טומאה ואין גידולו מן הארץ. (עיין בבכורי יעקב סי' תר"ל ס"ק א' שהעיר שכירושלמי שלנו כתוב להיפך שעושין דפנות מדבר שמקבל טומאה וכן הגירסא בבעל המאור ו: בדפי הרי"ף) עפ"ז מפרש האור זרוע שהמשנה שאומרת וכולן כשרות לדפנות אינה מתירה להשתמש בכל דבר לדפנות אלא רק מתירה חבילי קש וחבילי-עצים שהוזכרו במשנה שלא לסכך בהם.

עיין בטור (סי' תר"ל) שמביא שיש מדקדקין להעמיד הדפנות דרך גדילתן וכמו שמצינו לגבי לולב. אמנם העיר הטור שקפידא זו קשה שהרי הדפנות כשרות מכל דבר ואינן צריכות להיות מגדולי קרקע כלל וא"כ איך יתכן שצריכות להיות דרך גדילתן. והרי אם מעמיד שלא כדרך גדילתן לא גרע משימוש בדבר שאינו מגדולי קרקע שג"כ כשר. הכ"ח (שם) פירש שדברי היש מדקדקין הולך לפי שיטת האור זרוע שמצריך שהדפנות יהיו מגדולי קרקע וממילא יכול להיות שיש קפידא שיהיו דרך גדילתן. אמנם, לענין דינא כתב הכ"ח (בריש סי' תר"ל) שהדפנות כשרות מכל דבר מ"מ בעל נפש יחמיר כדברי האור זרוע.

אמנם, הבכורי יעקב כתב שאין לחוש לדברי האור זרוע שהרי מבואר במשנה (כד:): שהעושה סוכתו בין האילנות והאילנות דפנות לה כשרה. הרי מבואר להדיא שאע"פ שאילן הוא מחובר ופסול לסכך עדיין כשר הוא לדפנות וממילא רואים שאין דמיון בין פסולי סכך לפסולי דפנות ודלא כהאור זרוע. ראיתי ישוב לקושיא זו בקונטרס סוכת רחל להרה"ג ר' ישעיה שכתר שליט"א (עמ' ל). תירוצו מבוסס על באורו שיוצא מדברי הריטב"א (יא: ד"ה היכי דמי) שיש הבדל יסודי בין הפסול של דבר המקבל טומאה ואין גדולו מן הארץ שנלמד מהפסוק באספך מגרנך ומיקבך לפסול של מחובר שלכאורה נלמד מהפסוק חג הסוכות תעשה וגו'. כמו שדורשת הגמ' פסול תעשה ולא מן העשוי ק"ו לדבר מחובר שאין כאן עשיה בידי אדם

כלל. דברי האור זרוע שמשוה פסולי סכך לפסולי דפנות רק נאמרים לאלו דברים שהם חסרון במין הכשר שנלמדים מהפסוק באספך מגרנך וגו'. אמנם, הדין של עשיה מבואר ברש"י (טז. ד"ה אבל) שלא נאמר לגבי דפנות וממילא אין להשוות דין מחובר בסכך להלכות דפנות. L

7 e. ה. מחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה

איתא בגמ' (כג.) שמחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה אינה מחיצה. החזו"א (הלי' ערוכין סי' ע"ז ס"ק ו) כותב שהפסול הזה קיים רק אם הרוח כופף את המחיצה ומבטלו משיעור מחיצה. אבל נדנוד בעלמא ע"י הרוח לא נחשב כפסול. אמנם בשו"ת יחווה דעת להרה"ג ר' עובדיה יוסף שליט"א (ח"ג סי' מו) העיר שמסתמת הפוסקים משמע שאפילו בנדנוד שאינו כופף המחיצה ומבטלו משיעורו פוסל המחיצה. דין זה נכלל בדברי הגמ' (סוכה ו:) ששעורין, חציצין, ומחיצין הללמ"ס, וכאן שער חזוק המחיצה הוא שאינו מתנדנד כלל ברוח מצויה. בתשובה הנ"ל הוסיף שמשלשון הרמב"ם בפירוש המשניות (כד:) משמע כהחזו"א שהרי כתב הרמב"ם בנוגע לעשיית דפנות מאילנות וז"ל שיהו אותם האילנות בתכלית העובי והחזוק כדי שלא תגיעם הרוח ויטו לארץ כאשר יקרה לענפים הדקים וכו' עכ"ל. משמעות הלשון שיטו לארץ הוא כדברי החזו"א שהמחיצה נכפפת וחסר משעור המחיצה. אמנם, העיר שבפירוש המשניות של הר"מ מהדורת הרה"ג ר' יוסף קאפח שליט"א לא נמצא המילים ויטו לארץ. L

7 e. ו. מחיצות גרועות לסוכה

בשו"ת יחווה דעת הנ"ל מבואר שאפילו אם ננקוט שסוכה העשויה מדפנות של סדנים פסולה בגלל נדנוד הרוח עדיין יש עצה להכשיר סוכה זו ע"י ג' חבלים מתוחים בתוך לבוד שהם מחיצות גרועות שאינם שתי וערב. דין זה לכאורה מבואר בהדיא במשנה ערוכין (טז:) וז"ל מקיפין שלשה חבלים זה למעלה מזה וזה למעלה מזה ובלבד שלא יהו בין חבל לחבירו שלשה טפחים וכו'. הדין הזה גם מבואר להדיא בשו"ע לגבי הלי' סוכה (סי' תר"ל סע' י) וז"ל והרוצה לעשות בסדינים טוב שיארוג במחיצות קנים כפחות מג'. עכ"ל.

מצד אחר מו שמחיצות גרועות של האחרונים שמבואר בו הגמ' - דופן סוכה כו טפחים. כתב רש"י (ז) לשובת כגון מחיצה של בלא שתי וכו' עכ"ל. או ערב לחוד מועילים המג"א ריש שמחלק בין שתי שמ: חילוק זה ויצא לחלק הרוחות במחיצות שו ורוחות הסוכה פסול המג"א בתוס' דחוק המשנה בערוכין (ט) חבלים בשטח יותר בשיירא וחכמים או שמחמירים בסוכה שבסוכה לא מקיפין רק נאמר בשיירא ו גרועות. הגמ' בדף חכמים שלא צריכין יעקב שאנו שפוס' סאתיים לא יכולים הדי' ורוחות.

בנוגע לו שס"ב) שכתב וז" כגון של חבלים א אפילו ליחיד וכו' בהגהות והערות ו (ס"ק ג) שהעיר ע שהרי המח' ביניה

מצד אחר מבואר בתוס' (טז: ד"ה מהו דתימא, וד"ה בפחות) שמחיצות גרועות של חבלים לחוד לא מועילים לסוכה. אמנם, כבר הקשו האחרונים שמבואר בגמ' (סוכה ז.) שמועיל מחיצות גרועות לסוכה וז"ל הגמ' - דופן סוכה כדופן שבת ובלבד שלא יהא בין קנה לחבירו שלשה טפחים. כתב רש"י (ז. ד"ה דופן סוכה) וז"ל כל צידי דפנות דהתירו חכמים לשבת כגון מחיצה של שתי בלא ערב כדאמר בערוכבין (טז:). . . או של ערב בלא שתי וכו' עכ"ל. הרי מבואר מהגמ' ופירש"י שמחיצות גרועות של שתי או ערב לחוד מועילים לסוכה.

המג"א ריש סי' תר"ל מביא דברי המהרש"א (טז: בד"ה בפחות) שמחלק בין שתי שמועיל לסוכה בנגוד לערב שלא מועיל. המג"א תמה על חילוק זה ויצא לחלק בענין אחר. חילוקו הוא שאם המקום מוקף בכולו מד' הרוחות במחיצות שתי או ערב לחוד הסוכה כשרה. אמנם, אם רק מוקף מג' רוחות הסוכה פסולה. הבכורי יעקב (סי' תר"ל ס"ק ד) טוען שפירושו של המג"א בתוס' דחוק ומציע פשט אחר בהבנת הענין. הפשט מבוסס על המשנה בערוכבין (טז:). המשנה מביאה מח' תנאים לגבי מקיפין בשלשה חבלים בשטח יותר מבית סאתים. שיטת ר' יהודה היא שההיתר נאמר רק בשיירא וחכמים אומרים שמקיפין בחבלים בכל מקום. תוס' (הנ"ל) תופסים שמחמירים בסוכה כמו בשטח יתר מבית סאתים. ממילא שיטת התוס' שבסוכה לא מקיפין בחבלים נאמר לפי שיטת ר' יהודה שההיתר של חבלים רק נאמר בשיירא וכיון שסוכה אינה שיירא לא הותר להשתמש במחיצות גרועות. הגמ' בדף ז. שמתירה להשתמש במחיצות גרועות הוא לפי שיטת חכמים שלא צריכים שיירא להיתר של מחיצות גרועות. ממילא מסיק הבכורי יעקב שאנו שפוסקים כר' יהודה שרק בשיירא התירו בשטח יתר מבית סאתים לא יכולים להשתמש במחיצות גרועות לסוכה אפילו אם מוקף בכל הד' רוחות.

בנוגע לפסק הלכה במח' ר' יהודה וחכמים עיין בטור (או"ח סי' שס"ב) שכתב וז"ל בכל עושים מחיצה בכלים ובאוכלין בין של ערב לבד כגון של חבלים או של שתי לבד כגון קנים נעוצים בארץ ומתרת עד סאתיים אפילו ליחיד וכו' עכ"ל. כתב הב"י שהטור פסק כחכמים. אמנם ראיתי בהגהות והערות על הטור (דפוס מכון ירושלים) שהביא דברי המאמר מרדכי (ס"ק ג) שהעיר שדברי הב"י קשים שלכאורה דברי הטור הוא לפי ר' יהודה שהרי המח' ביניהם במחיצות גרועות היא רק ביתר מבית סאתים אבל בפחות

הרב אליקים קניגסברג
שואל ומשיב
סגן משגיח

מכאן לא נחלקו שמועילים המחיצות. אם כן הטור שרק מתיר מחיצות גרועות עד בית סאתיים הולך לפי שיטת ר' יהודה.

עפ"י כתב הבכורי יעקב שהר"מ והטור השמיטו דברי הגמ' (ז). שמתיר מחיצות גרועות בסוכה כיון שאינו להלכה. נוסף על כך הטור והשו"ע (ס' תר"ל סע' י) שהביאו דברי רבינו פרץ שמתיר להשתמש בחבלים רק נאמרים במקרה שמדובר שם שיש מחיצה העשויה מסדינים קשורים היטב שמעיקר הדין אין חשש כלל, ואעפ"כ החמיר רבינו פרץ שלא להשתמש בהם משום זימנין דמינתק ולא אדעתיה רק לגבי תומרא זו נקט רבינו פרץ שאפשר להשתמש במחיצות גרועות נוסף על המחיצות שכשירות מעיקר הדין ולא משתמשים בהם לכתחלה. אמנם במקרה שאין מחיצה כשרה כלל מעיקר הדין אין להשתמש במחיצות גרועות כלל. לפי חשבון זה יוצא שאלו שמחמירין כשיטת היחזה דעת הנ"ל שמחיצות של סדינים פסולים מעיקר הדין אפשר שגם מחיצות גרועות של חבלים לא יכשירו את הסוכה.

L

גדרי מח

א. לב

איתא בעירונ
שתי יתירות בשני כוונ
לדברי המתיר אסור ל
להשתמש תחת הקורד
לטלטל בכל המבוי עו
לכתלים והכא לאו מח
לבוד. פירוש הדבר
מדין גוד אחית) מפני
חודה החיצון של הק
סתימה למבוי.

והק' הריטב
החיצון של הקורה שד
דלא אמרינן לבוד היכ
מהא דקאמר רב אשי
כגון שנעץ שתי יתידו
בעקמומיתן ג'. והרי
(דלכאורה מיירי היכא
לפנינו) ומ"מ אמרינן

ותי' הריטב"
היתירות (וכמו שציין
עקומות הן כמין ד' ו
ממש וגם ליכא דבר
(וכ"כ הריטב"א שם
שיש דבר המפסיק ב

* ברצוני להוד
הענינים.